

Sygn. akt IV U 396/18

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Jerzy Zalasinski

Protokolant	st. sekr. sądowy Marta Żuk
-------------	----------------------------

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2018r. w Siedlcach na rozprawie

odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w W.

z udziałem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w U.

z dnia 4 kwietnia 2018 r. (Nr (...))

w sprawie W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w W.

z udziałem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w U.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

**I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że W. K. podlega od dnia 1 października 2017 roku obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. z o. o. w U.;**

**II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz W. K. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 396/18

## UZASADNIENIE

Decyzją z 4 kwietnia 2018r., o numerze (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. Inspektorat w W., działając na podstawie art. 83 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a) i c), art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1778 z zm.), w związku z art. 83 § 1 ustawy z 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017r. poz. 459 ze zm.) oraz art. 22 ustawy z 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016r. poz. 1666 ze zm.) stwierdził, że W. K. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 października 2017r. W uzasadnieniu swojej decyzji organ rentowy wskazał, iż W. K. nie podlega ubezpieczeniom

społecznym z tytułu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych jako pracownik od 1 października 2017r., ponieważ umowa o pracę została zawarta dla pozorów.

Odwołanie od w/w decyzji wniosła W. K., podnosząc iż celem zatrudnienia jej w (...) było, przede wszystkim, wyprowadzenie spółki z zaległości w sektorze księgowości, a dokumenty przedstawione ZUS w postępowaniu sprawdzającym zostały wybrane wybiórczo, a zatem nie stanowią miarodajnego dowodu w sprawie. Jednocześnie, ubezpieczona podkreśliła, iż przepisy prawa nie wymagają podpisania umowy o pracę w siedzibie firmy oraz dopuszczają gotówkową formę wypłaty wynagrodzenia. Ubezpieczona wyjaśniła także, że nie poznała M. D. – zatrudnionej w (...) na stanowisku księgowej zleceńodawców spółki, ponieważ docelowo to właśnie ona miała zająć jej miejsce i przejąć jej obowiązki (odwołanie ubezpieczonej k. 1-2 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżanej decyzji oraz podkreślając, iż przedmiotowa decyzja jest prawidłowa (odpowiedź na odwołanie k. 56-58 akt sprawy).

### **Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:**

W. K. od 1 października 2017r. zatrudniona jest u płatnika składek (...) sp. z o.o., na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, za wynagrodzeniem 6.000 złotych brutto miesięcznie, na stanowisku – główny księgowy (umowa o pracę z 29 września 2017r. – akta organu rentowego). W dniu zawarcia umowy o pracę, tj. 29 września 2017r., W. K. otrzymała zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do podjęcia pracy na stanowisku głównego księgowego (kopia orzeczenia lekarskiego - akta organu rentowego). W dniu 2 października 2017r. ubezpieczona odbyła szkolenie z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy (kopia karty szkolenia wstępnego z zakresu BHP – akta organu rentowego). W. K. pracę wykonywała w siedzibie firmy przy ulicy (...) w U.. Pracę rozpoczynała o godzinie 8 i wykonywała ją przez 8 godzin dziennie. Ubezpieczona obsługiwała wyłącznie spółkę płatnika składek. Do jej obowiązków należało: księgowanie dokumentów kosztowych, naliczanie płac, rachunki bilingów i bilanse, zawieranie umów o pośrednictwo. W późniejszym okresie, ubezpieczona miała również przejąć obowiązki M. D., która miała zostać zwolniona. Pracę ubezpieczonej nadzorował prezes zarządu. Od 25 października 2017r., w związku z pobytem w szpitalu, ubezpieczona przebywa na zwolnieniu lekarskim (zeznania ubezpieczonej W. K. i prezesa zarządu spółki (...) D. O. 113-114 akt sprawy).

Ubezpieczona ukończyła wyższe studia magisterskie na kierunku zarządzanie i marketing oraz studia podyplomowe w zakresie – finanse i rachunkowość przedsiębiorstw. Ponadto, ubezpieczona posiada certyfikat Ministerstwa Finansów, uprawniający do usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych i zaświadczenie o ukończeniu kursu – profesjonalny finansista nowoczesnej firmy (dokumenty ubezpieczonej – akta organu rentowego).

Do lutego 2017r. ubezpieczona pracowała na stanowisku głównej księgowej w Biurze (...). Podstawę zatrudnienia stanowiła umowa o pracę, zawarta na czas nieokreślony, za wynagrodzeniem w wysokości 6.000 złotych brutto miesięcznie (umowa o pracę z 31 grudnia 2014r. k 105 akt sprawy).

Następnie, ubezpieczona była zarejestrowana jako osoba bezrobotna, w związku z czym pobierała zasiłek dla osób bezrobotnych.

Ubezpieczona nawiązała kontakt z prezesem zarządu spółki (...) D. O. za pośrednictwem portalu internetowego.

W momencie podjęcia pracy ubezpieczona była osobą zdrową. Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i obdarzonego przez Sąd wiarygodnością. Sąd obdarzył wiarygodnością w całości dowód z przesłuchania stron - ubezpieczonej i prezesa zarządu spółki (...), z których bezspornie wynika, że między ubezpieczoną i płatnikiem składek od 1 października 2017 r. powstał stosunek pracy.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie W. K. okazało się zasadne i podlegało uwzględnieniu.

Okolicznością sporną w niniejszej sprawie było ustalenie, czy umowa o pracę zawarta na czas nieokreślony z dnia 29 września 2017r. jest umową ważną jak również czy praca była faktycznie wykonywana przez ubezpieczoną.

Zgodnie z art. 22 § 1 kp przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Ocena, czy strony łączy stosunek pracy, musi uwzględniać nazwę umowy i jej treść, a także faktyczny sposób realizacji obowiązków stron. Kryteria te, ustalone jednolicie w orzecznictwie Sądu Najwyższego, zostały przypomniane w wyroku z dnia 19 marca 2013 r., I PK 223/12 (OSNP 2014, nr 1, poz. 4). Charakter umowy ustala się na podstawie treści oświadczeń woli stron, dokonując ich wykładni zgodnie z art. 65 kc. Według tego przepisu oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współzycia społecznego oraz ustalone zwyczaje (§ 1), a w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu (§ 2).

Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 30 maja 2006 r. w sprawie II UK 161/05, przy zakwestionowaniu przez ZUS umowy o pracę rzeczą sądu jest ustalenie, czy faktyczne oświadczenia woli stron miało na celu nawiązanie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 kp, czy też zamiarem pracodawcy było oddanie przysługi ubezpieczonemu w postaci zgłoszenia go do ubezpieczenia w sytuacji, gdy nie potrzebował pracownika i miał świadomości tego, że umowa nie będzie go obowiązywać, jego ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe, a ubezpieczony był zainteresowany objęciem jego ubezpieczeniem społecznym ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń. Gdyby z faktycznych oświadczeń woli stron wynikał taki zamiar, wykonywanie przez ubezpieczonego różnych czynności w firmie nie byłoby traktowane jako wykonywanie umowy o pracę. Natomiast w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama ich świadomość co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (art. 58 § 1 k.c.).

Zgodnie z przepisem art. 58 § 1 kc sankcja nieważności czynności prawnej została przewidziana w przypadku, kiedy celem czynności prawnej jest obejście ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (§2).

Przyjmuje się, że działanie mające na celu obejście ustawy polega na wywołaniu pewnego skutku prawnego, który jest zakazany przez przepisy bezwzględnie obowiązujące, za pomocą takiego ukształtowania czynności prawnej, że zewnątrz ma ona cechy niesprzeciwiające się obowiązującemu prawu. Wobec tego, aby przyjąć, że umowa o pracę zmierza do obejścia prawa, wymagane jest poczynienie konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej. Ponadto, jeżeli w konkretnym przypadku została zawarta umowa o pracę nienaruszająca art. 22 kp, nie można stawiać zarzutu zawarcia takiej umowy w celu obejścia prawa, nawet gdy jej cel dyktowany był wyłącznie chęcią uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Znajduje to swoje uzasadnienie w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 cytowanej ustawy obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne i rentowe obejmuje pracowników, czyli - stosownie do art. 2 kodeksu pracy - osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, a nie takie, które tylko umowę o pracę zawarły (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 stycznia 2013r., III AUa 1039/12).

Artykuł 83 § 1 kc stanowi, iż nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do wyroku z dnia 12 lipca 2012 r. II UK 14/12, w orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym

stanowiąc tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw obowiązków wypełniających treść stosunku pracy.

W ocenie Sądu zebrany w sprawie materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy w postaci dokumentacji pracowniczej, jak również zeznań ubezpieczonej W. K. oraz prezesa zarządu (...) sp. z o.o. D. O., potwierdza, że ubezpieczona od 1 października 2017r. faktycznie świadczyła pracę na rzecz (...) sp. z o.o., w związku z zawartą umową o pracę na czas nieokreślony. W. K. od 1 października 2017r. jest zatrudniona u D. O. w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem w wysokości 6.000 złotych brutto miesięcznie, na podstawie zawartej 29 września 2017r. umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku - główny księgowy. Do czasu skorzystania ze zwolnienia lekarskiego, ubezpieczona pracowała po 8 godzin dziennie. Jej praca polegała na prowadzeniu księgowości (...) sp. z o.o., a przede wszystkim nadrobieniu zaległości w księgowości spółki.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał, że W. K. faktycznie świadczyła na rzecz D. O. pracę od 1 października 2017r. w związku z zawartą umową o pracę na czas nieokreślony. Powyższe potwierdziła zarówno ubezpieczona jak i prezes zarządu (...) sp. z o.o. D. O. w złożonych przed Sądem zeznaniach. Dlatego też, argumentacja organu rentowego, iż przedmiotowa umowa o pracę jest umową pozorną nie zasługuje na uwzględnienie. Ubezpieczona świadczyła bowiem pracę osobiście, wykonując obowiązki głównego księgowego, pod nadzorem prezesa zarządu i za wynagrodzeniem. Nadto, warto mieć na uwadze, iż D. O. planował zwolnić innego pracownika – M. D. - i w przyszłości przekazać także jego obowiązki pracownikowi z większym doświadczeniem i o wyższym wykształceniu – W. K.. Z tego powodu, jak również ze względu na odmienne miejsce wykonywania pracy, świadek M. D. nie znała ubezpieczonej. Wskazać należy, iż od 25 października 2017r. W. K. korzystała ze zwolnienia lekarskiego, jednakże niezdolność do pracy związana była z pobytem w szpitalu, którego zarówno ubezpieczona, jak i płatnik składek, nie mogli przewidzieć w dniu zawarcia umowy. Podnieść należy, iż jest to sytuacja losowa, która zaistniała niezależnie od woli ubezpieczonej. Ponadto, ubezpieczona po zakończeniu leczenia chce kontynuować pracę u płatnika składek (...) sp. z o.o. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania ubezpieczonej i płatnika składek są w pełni wiarygodne. Są logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniają. Znajdują również potwierdzenie w załączonych do akt ZUS dokumentach. Zeznania świadka M. D. nie wnoszą do sprawy istotnych elementów. Należy ponadto zauważyć, że W. K. nie dążyła do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego kosztem innych ubezpieczonych. Przed podjęciem zatrudnienia w spółce (...) była aktywna zawodowo i opłacała składki na ubezpieczenia (k. 101-107).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Artykuł 11 ust. 1 tej ustawy wskazuje, że obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, a artykuł 12 ust. 1 w/w ustawy stanowi, iż obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ze względu na to, że od 1 października 2017 r. istniał między stronami stosunek pracy zachodzą podstawy do objęcia ubezpieczonej obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi jako pracownika.

Na rozprawie, 30 listopada 2018r., Sąd oddalił wniosek pełnomocnika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego uznając sprawę za dostatecznie wyjaśnioną. W toku procesu płatnik składek złożył sprawozdania finansowe za lata 2015-2017 (k. 70-100), z których jednoznacznie wynika, że spółkę stać było na zatrudnienie pracownika z wynagrodzeniem 6.000 zł miesięcznie. Należy również zauważyć, że wynagrodzenie w tej wysokości dla głównego księgowego nie jest wygórowane i mieści się w średniej na (...) rynku pracy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 kpc orzekł jak w pkt I wyroku.

W konsekwencji, podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowić powinna zasada odpowiedzialności za wynik procesu. Dlatego też, w nawiązaniu do regulacji wyrażonych w art. 98 § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804), Sąd orzekł jak w pkt II wyroku.